

บันทึก

เรื่อง การใช้อำนาจของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ

(ผู้ตรวจการตามพระราชบัญญัติการขนส่ง พ.ศ. ๒๕๔๗)

เป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจหรือไม่)

สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรีมีหนังสือ ด่วนมาก ที่ สร.๐๒๐๓/๑๗๖๓๐ ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๑๙ ขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็นใน ปัญหาของกระทรวงคมนาคมว่า การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการในการปราบปรามผู้กระทำความผิด ตามพระราชบัญญัติการขนส่ง พ.ศ. ๒๕๔๗ เช่น อำนาจการสั่งระงับใช้เครื่องอุปกรณ์การขนส่ง ตามมาตรา ๓๐ อำนาจตรวจใบอนุญาตผู้ประจำเครื่องอุปกรณ์การขนส่งตามมาตรา ๓๙ อำนาจ ยึดใบอนุญาตผู้ประจำเครื่องอุปกรณ์การขนส่งตามมาตรา ๔๔ และอำนาจเปรียบเทียบปรับตาม มาตรา ๕๔ จะเป็นอำนาจหน้าที่ในฐานะ “พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ” ตามประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หรือไม่ เพราะมาตรา ๒ (๑๖) แห่งประมวลกฎหมายวิธี พิจารณาความอาญาบัญญัติว่า “พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ หมายความว่า เจ้าพนักงานซึ่ง กฎหมายให้อำนาจและหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน ให้รวมทั้งพศติ เจ้า พนักงานกรมสรรพสามิต กรมศุลกากร กรมเจ้าท่า พนักงานตรวจคนเข้าเมือง และเจ้าพนักงาน อื่นๆ ในเมื่อทำการอันเกี่ยวกับการจับกุมปราบปรามผู้กระทำความผิดกฎหมาย ซึ่งตนมีหน้าที่ต้อง จับกุมหรือปราบปราม” และในการใช้อำนาจของ “ผู้ตรวจการ” ดังกล่าว กรมการขนส่งทางบกมี ความเห็นว่าเป็นการปราบปรามผู้กระทำความผิดกฎหมายซึ่งผู้ตรวจการมีหน้าที่ต้องปราบปราม ซึ่งถ้า ไม่ถือว่า ผู้ตรวจการเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจแล้ว ก็จะมีปัญหาในเรื่องการปฏิบัติของ ผู้ตรวจการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติการขนส่ง พ.ศ. ๒๕๔๗ เพราะ ผู้ต้องหาจะละเลยเพิกเฉยไม่สนใจที่จะปฏิบัติตามคำแนะนำหรือว่ากล่าวตักเตือน ตลอดจน หลีกเลียงขัดขืนไม่ยอมให้ยึดใบอนุญาต ไม่ยอมให้เปรียบเทียบปรับ และไม่ยอมไปสถานีตำรวจ เมื่อผู้ตรวจการขอร้อง ดังที่มีพฤติการณ์ปรากฏเพิ่มมากขึ้นนับแต่ปลายปี พ.ศ. ๒๕๑๖ เป็นต้นมา แต่เพื่อความถูกต้อง และป้องกันมิให้เกิดปัญหาการตีความกฎหมายขัดแย้งกับเจ้าพนักงานอื่น จึง ขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็นก่อนที่จะดำเนินการให้ผู้ตรวจการ พร้อมที่จะใช้อำนาจหน้าที่ปราบปรามตามกฎหมายต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๒) ได้ พิจารณาปัญหาดังกล่าวแล้ว มีความเห็นว่า มาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติการขนส่ง พ.ศ. ๒๕๔๗ นิยามคำว่า “ผู้ตรวจการ” หมายความว่า “ผู้ตรวจการขนส่ง หรือพนักงานอื่นใดที่รัฐมนตรีแต่งตั้ง ให้มีหน้าที่ตรวจการขนส่ง” และอำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจการได้ปรากฏในมาตราต่างๆ คือมาตรา

๓๐^๑ ซึ่งให้อำนาจสั่งระงับใช้เครื่องอุปกรณ์การขนส่งไว้ชั่วคราว เมื่อปรากฏว่าเครื่องอุปกรณ์การขนส่งที่ได้รับใบอนุญาตแล้วเกิดชำรุดทรุดโทรม มีสภาพไม่มั่นคงแข็งแรง ไม่เหมาะสมหรือไม่ปลอดภัยที่จะนำมาใช้ในการขนส่ง มาตรา ๓๙^๒ มีอำนาจเรียกตรวจใบอนุญาตผู้ประจำเครื่องอุปกรณ์การขนส่ง มาตรา ๔๔^๓ มีอำนาจยึดใบอนุญาตผู้ประจำเครื่องอุปกรณ์การขนส่งเมื่อผู้ประจำเครื่องอุปกรณ์การขนส่งฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตรา ๔๐^๔ หรือมาตรา ๔๑^๕ และถ้าได้รับมอบหมายจากอธิบดีกรมการขนส่งผู้ตรวจการก็จะมีอำนาจเปรียบเทียบได้ตามมาตรา ๕๔^๖ จากบทบัญญัติดังกล่าว จะเห็นได้ว่าเป็นอำนาจเกี่ยวกับการตรวจตราและควบคุมดูแลเครื่องอุปกรณ์การขนส่งและผู้ประจำเครื่องอุปกรณ์การขนส่งตามพระราชบัญญัติการขนส่ง พ.ศ. ๒๔๙๗ เท่านั้น ซึ่งในพระราชบัญญัติดังกล่าวได้มีบทกำหนดโทษความผิดตามพระราชบัญญัติการขนส่ง พ.ศ. ๒๔๙๗ ไว้อยู่แล้ว ผู้ตรวจการหาได้มีอำนาจจับกุมปราบปรามผู้กระทำความผิดเพื่อดำเนินคดีตามกฎหมายไม่ เพราะฉะนั้นผู้ตรวจการจึงเป็นเพียงพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่ง แต่ไม่เป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ซึ่งได้แก่ เจ้าพนักงานที่กฎหมายให้มีอำนาจและหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน หรือเป็นเจ้าพนักงานอื่น ในเมื่อทำการอันเกี่ยวกับการจับกุมปราบปรามผู้กระทำความผิดกฎหมายซึ่งตนมีหน้าที่ต้องจับกุมหรือปราบปรามตามมาตรา ๒ (๑๖) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

(ลงชื่อ) ส. โทตระกิตย์

^๑ มาตรา ๓๐ ถ้าปรากฏว่าเครื่องอุปกรณ์การขนส่งที่ได้รับใบอนุญาตแล้วเกิดชำรุดทรุดโทรม มีสภาพไม่มั่นคงแข็งแรง ไม่เหมาะสมหรือไม่ปลอดภัยที่จะนำมาใช้ในการขนส่ง ผู้ตรวจการมีอำนาจสั่งระงับใช้เครื่องอุปกรณ์การขนส่งนั้นไว้ชั่วคราว จนกว่าจะได้มีการแก้ไขสิ่งบกพร่องถูกต้องคืนดี หรือมีสภาพเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

^๒ มาตรา ๓๙ ขณะปฏิบัติหน้าที่ ผู้ประจำเครื่องอุปกรณ์การขนส่งต้องมีใบอนุญาตผู้ประจำเครื่องอุปกรณ์การขนส่งของตนไว้ในลักษณะพร้อมที่จะแสดงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ และเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่เรียกตรวจต้องให้นำแสดงโดยทันที

^๓ มาตรา ๔๔ ถ้าผู้ประจำเครื่องอุปกรณ์การขนส่งฝ่าฝืนมาตรา ๔๐ หรือมาตรา ๔๑ ผู้ตรวจการมีอำนาจยึดใบอนุญาตผู้ประจำเครื่องอุปกรณ์การขนส่งของผู้นั้นได้เพื่อส่งให้นายทะเบียน เมื่อนายทะเบียนเห็นเป็นการสมควร จะสั่งพักใช้ใบอนุญาตของผู้นั้นไม่เกินกว่าหกเดือนก็ได้

ผู้ประจำเครื่องอุปกรณ์การขนส่งมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียนต่ออธิบดี ภายในกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันทราบคำสั่งพักใช้ คำชี้ขาดของอธิบดีให้เป็นที่สุด

^๔ มาตรา ๔๐ ห้ามมิให้ผู้ประจำเครื่องอุปกรณ์การขนส่งปฏิบัติหน้าที่ในเมื่อ

(๑) หย่อนความสามารถในอันที่จะปฏิบัติหน้าที่

(๒) เมาสุราหรือของมึนเมาอย่างอื่น

^๕ มาตรา ๔๑ ขณะปฏิบัติหน้าที่ ผู้ประจำเครื่องอุปกรณ์การขนส่งต้องใช้ความระมัดระวังด้วยความรอบคอบ และปฏิบัติตามวินัย และแต่งกายตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

^๖ มาตรา ๕๔ บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งมีโทษปรับสถานเดียวให้อธิบดีหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากอธิบดีมีอำนาจเปรียบเทียบได้

(นายสมภพ โหตระกิตย์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
พฤศจิกายน ๒๕๑๙